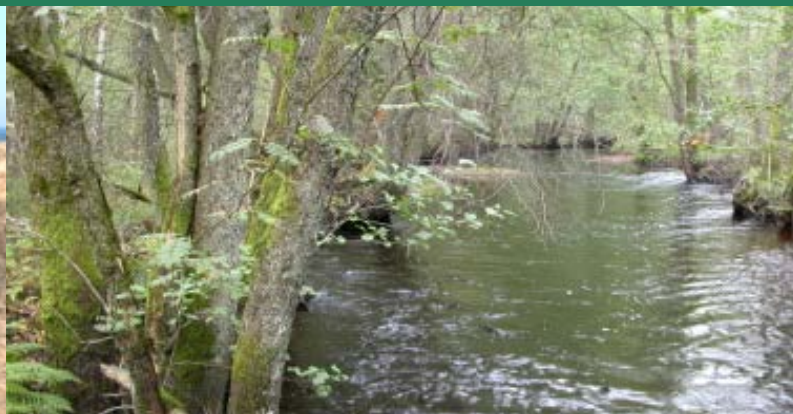

Bevarandeplan för Natura 2000-området

Tönnersjöområdet och Mästocka skjutfält

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

2018-04-03

Vad betyder Natura 2000?

Natura 2000 är ett europeiskt nätverk av områden med värdefull natur. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav i EU:s fågeldirektiv samt art- och habitatdirektiv. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara de arter och naturtyper som förekommer naturligt i Europa.

EU-direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. Direktiven fastställer principen att naturtyper har ett bevarandevärde i sig själva och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Direktiven är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992. Natura 2000-nätverket är en av grundstenarna i EU:s arbete för biologisk mångfald.

Varje medlemsland ska peka ut Natura 2000-områden för att skydda de fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv och de arter och naturtyper som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de värden som pekats ut i området ska bevaras långsiktigt genom rätt skydd och skötsel.

Vad är en bevarandeplan?

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en bevarandeplan. I bevarandeplanen ska det finnas en beskrivning av de arter och naturtyper som finns i området och som kan ligga till grund för att peka ut Natura 2000-området samt ett bevarandesyfte och bevarandemål. Tänkbara hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, samt behov av bevarandeåtgärder som t. ex. skydd och skötsel, ska beskrivas. Planen ska underlätta förvaltning av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

I bevarandeplanen redovisas gränser, arter och naturtyper enligt bästa tillgängliga kunskap.

Bevarandeplanen fastställs av Länsstyrelsen, som även är ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska vara ett levande dokument och revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Planen ska tas fram i dialog med berörda intressenter och det är värdefullt om den som har ny information som berör området kontaktar Länsstyrelsen.

Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas som exempelvis skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Mer information om Natura 2000

Länsstyrelsens hemsida www.lansstyrelsen.se/halland eller telefon 010-224 3000
Naturvårdsverkets hemsida: www.naturvardsverket.se

Postadress	Besöksadress	E-post	Telefon
301 86 HALMSTAD	Slottsgatan 2	Halland@lansstyrelsen.se	010 – 224 30 00

Viktigt att tänka på

Det krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillståndsplikten gäller även för verksamheter eller åtgärder utanför Natura 2000-området om dessa kan innebära att miljön inne i området påverkas. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen på ett tidigt stadium. Detta underlättar en eventuell tillståndsprövning. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med, eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av Natura 2000-området.

Enligt övergångsbestämmelserna krävs inte särskilt Natura 2000-tillstånd för verksamheter som påbörjats före 1 juli 2001 under förutsättning att de vid denna tidpunkt hade tillstånd enligt 9 eller 11 kap miljöbalken eller motsvarande äldre bestämmelser. Tillståndsplikten aktualiseras dock vid ändring av verksamheten.

Utöver den särskilda lagstiftning som gäller Natura 2000-områden gäller andra lagar och bestämmelser. Det kan således krävas tillstånd för att göra de åtgärder som beskrivs i denna plan.

Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Läsanvisningar

De hot som redovisas under rubriken ”Vad kan påverka negativt” i bevarandeplanen, ska ses som exempel på åtgärder som kan skada utpekade arter och naturtyper. I varje enskilt fall måste det göras en bedömning huruvida den planerade åtgärden är sådan att den kan skada områdets naturvärden.

Hot som är övergripande och gäller för många av naturtyperna, men som inte kan avvärjas genom skötselåtgärder inom det enskilda Natura 2000-området, tas inte upp i bevarandeplanen. Sådana hot kan vara;

- Försurning och övergödning till följd av nedfall av kemiska ämnen.
- Global uppvärmning.
- Storskaliga förändringar av markanvändning där t. ex. naturbetesmarker och slätterängar växer igen och variationsrik skog omvandlas till produktionsskog.
- Omvandling av skötseln av landskap från småskaligt till storskaligt.

De bevarandemål som redovisas för de enskilda arterna/naturtyperna i bevarandeplanen beskriver det tillstånd som är önskvärt för arten/naturtypen inom Natura 2000-området.

Det bevarandetillstånd som redovisas för de enskilda arterna/naturtyperna anger tillståndet för arten/naturtypen i Natura 2000-området vid den tidpunkt då denna bevarandeplan togs fram.

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN
Björn Larsson

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0510170 Tönnersjömålet och Mästocka skjutfält

Kommun: Laholm och Halmstad

Områdets totala areal: 2974,5 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2018-01-29

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2018-04-03

Markägarförhållanden:

Fortifikationsverket.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 2002-01-01, regeringsbeslut M2000/1680/Na, pSCI: 2002-01-01, SCI: 2005-01-01,

SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3160 - Myrsjöar

4010 - Fukthedar

4030 - Torra hedar

6230 - Stagg-gräsmarker

6270 - Silikatgräsmarker

6410 - Fuktängar

7110 - Högmossar

7140 - Öppna mossar och kärr

9010 - Taiga

9060 - Åsbarrskog

9080 - Lövsumpskog

9110 - Näringsfattig bokskog

9190 - Näringsfattig ekskog

91D0 - Skogsbevuxen myr

- A002 - Storlom, *Gavia arctica*
A072 - Bivråk, *Pernis apivorus*
A108 - Tjäder, *Tetrao urogallus*
A127 - Trana, *Grus grus*
A140 - Ljungpipare, *Pluvialis apricaria*
A166 - Grönbena, *Tringa glareola*
A217 - Sparvuggla, *Glaucidium passerinum*
A223 - Pärluggla, *Aegolius funereus*
A224 - Nattskärra, *Caprimulgus europaeus*
A236 - Spillkråka, *Dryocopus martius*
A246 - Trädlärka, *Lullula arborea*
A338 - Törnskata, *Lanius collurio*
A409 - Orre, *Tetrao tetrix tetrix*

Bevarandesyfte

För Natura 2000-området Tönnersjömålet och Mästocka skjutfält är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper och arter som utgjort grund för utpekandet av området. Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv.

Prioriterade bevarandevärden:

Unikt landskap med ett varierande myrkomplex, hedar och naturskogar med opåverkad hydrologi, höga naturvärden och mycket rikt fågelliv.

Prioriterade åtgärder:

Fortsatt bränning och slyröjning av hedarna och övriga öppna ytor, kontinuerlig efterhållning av gran i tall-, ek- och bokskogen.

Beskrivning av området

Tönnersjömålet och Mästocka skjutfält är beläget ca 25 km öster om Halmstad och ca 8 km sydost om Simlångsdalen i Södra Halland. Området är ett av Sydsveriges mest humida vilket här har skapat ett för landet unikt myrkomplex. Stora högmossar blandas med välutbildade topogena kärr, åmader och fastmarksholmar. Inom området finns platåmossar, excentriska och sluttande mossar som klassats som några av de mest värdefulla i landet. Strukturer som gölar och dråg är vanliga. Naturskogar finns på åtskilliga håll, ofta i mosaik med våtmarkerna. Många har lämnats orörda under en följd av år. Vissa har urskogsartad prägel.

Området ingick under 1800-talet, när befolkningsmängden var som störst och markanvändningen som mest intensiv, i ett större bälte utmed smålandsgränsen med nästan trädlösa ljunghedar och våtmarker, så kallade ryor. Mindre lövskogar fanns kvar som öar i ett hav av ljunghed. Kärr och mader utnyttjades för slåtter. Inom området bedrivs idag inget jordbruk, däremot förekommer ett visst skogsbruk. Militärens verksamhet startade 1946 i mindre skala och har utvidgats successivt. Militärens verksamhet har bidragit till att bevara de höga naturvärdena i området genom att hålla

det öppet när mycket av den övriga ljungheden i Halland växte igen. Bland annat har ett område om 230 hektar bränts av militären på våren i stort sett årligen i 60 år vilket skapat ett unikt landskap. Den brända ytan utgör en mosaik av moränkullar, kärr, mossar och vattenfyllda bombkratrar. Den är till största delen öppen. Här finns delar som är hårt brända, ytor som påverkats mindre av elden och delar som inte brunnit alls. Partier av tall- och björkskog med inslag av brandskadad ved finns i kantzonen.

Ett stort antal arter har gynnats av den årliga bränningen. Blomrikedomen är stor och många nektar- och pollenproducerande växter ger mat åt insekter. Ovanliga arter som cypresslumner, granspira, slättergubbe och kattfot växer i stora mängder. Fågellivet är rikt. Länets största orrspel äger rum på de öppna ytorna. Grönbenan, ljungpipare och storspov häckar i området. Den militära övningsverksamheten medför att det finns ett rikt inslag av blottad jord och sand vilket är gynnsamt för många marklevande organismer. På den höjd där sprängningar övas finns till exempel landets största kända koloni av det rödlistade guldsandbiet.

Delar av området ligger inom Simlångsdalen-Tönnersjöhedens riksintresse för naturvård, är upptaget i Naturvårdsverkets myrskyddsplan samt utpekade som Ramsar-område. Skjutfålet utgör riksintresse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap 9 § miljöbalken.

Vad kan påverka negativt

Nedan redovisas exempel på åtgärder som riskerar att påverka utpekade naturvärden negativt. Innan en åtgärd genomförs måste verksamhetsutövaren ta ställning till om den specifika åtgärden riskerar att påverka miljön i Natura 2000-området på ett betydande sätt. I så fall ska kontakt tas med Länsstyrelsen.

Exploatering i form av vägar, täkter eller andra anläggningar i eller i anslutning till området kan skada naturtypen, antingen som en direkt effekt eller genom anläggningsarbetet. Torvbrytning är ett hot som riskerar att öka i takt med efterfrågan på torv som energikälla och jordförbättringsmedel.

Dikning, dämning, avverkning, exploatering och andra åtgärder som kan påverka områdets hydrologi och hydrokemi på ett negativt sätt och därmed förändra ytvattnets flöde och kvalitet, grundvattnets nivåer och kvalitet samt fuktighet och ljusförhållanden i bestånden. Detta kan i sin tur ge konsekvenser på vegetationen och på karaktäristiska strukturer som död, fuktig ved. Även åtgärder i närliggande miljöer kan ge en negativ påverkan. Utdikning av våtmarker utgör ett hot mot ljungpiparen och grönbenan då de förlorar sin huvudsakliga födosökmiljö.

Produktionsinriktat skogsbruk i eller i anslutning till naturtyperna t ex markberedning, skyddsdikning, dikesrensning, vägbyggen plantering samt avverkningar. Större uttag av träd kan skapa markförstörelse och förändra hydrologin, samt leda till uttorkning och konkurrensutsättning för arter knutna till naturtyperna. Brist på hålträd med lämpliga bohål, till följd av ett för intensivt skogsbruk, utgör det största hotet mot sparvugglan. Även spillkråkan påverkas negativt av bristen på död ved.

Skogsbruk i närheten av vattendrag förändrar hydrologi, lokalklimat och struktur i strandzonen.

Bortförelse av död ved utöver uttag vid skogsbruk utgör ett hot mot områdets naturvärde då livsmiljön för många växter, djur och svampar försvinner.

Reglering (inklusive uttag av vatten t. ex. för bevattning) medför onaturliga vattennivåer och fluktuationer. Överdämning eller onaturligt låga vattenstånd kan leda till erosion, försumpning

och igenväxning i strandzonen. Regleringskonstruktioner kan utgöra vandringshinder. Ett varierande vattenstånd utgör också ett hot mot storlommen. Vid ett höjt vattenstånd riskerar boet att översvämmas och vid ett sänkt kan boet hamna för långt från vattnet vilket leder till att det överges. Vid sänkt vattenstånd kan även häckningsholmar bli landfasta vilket ökar risken för predation.

Infrastrukturanläggningar kan orsaka grumling och utsläpp av miljöfarliga ämnen i diken och vattendrag nedströms. Broar och vägtrummor över in- och utflöden kan orsaka vandringshinder.

För svag eller utebliven hävd förändrar artssammansättningen och leder till att buskar och träd kan breda ut sig. Många av arterna är konkurrenssvaga, vilket innebär att om buskar och ljung breder ut sig minskar örternas möjlighet till fortlevnad och spridning. Igenväxning av de öppna ytorna är ett av de största hoten mot ljungpiparen som kräver stora sammanhängande öppna ytor för att häcka. Även bivråken, nattskärran och törnskatan påverkas negativt av igenväxning, då av det småskaliga jordbruket i skogslandskapet samt de glesa skogarna som utgör häcknings- och födosöksmiljö för arten.

Alltför hård hävd eller hävd vid fel tidpunkt riskerar att försämra örternas långsiktiga överlevnad. Dessutom leder minskad blomning och pollenproduktion till att nektar- och pollensamlade insekter missgynnas.

Brist på variation mellan svagare och hårdare hävdade partier kan påverka fågelfaunan och insektsfaunan negativt.

Markberedning, insädd och plantering ändrar markstrukturen och artsammansättningen.

Spridning av till exempel kalk, aska och gödningsämnen i naturtyperna ger drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Även spridning utanför naturtyperna kan skada naturtyperna genom luftburen deposition eller genom transport med tillrinnande vatten och ändring av vattenkemin.

Utsläpp av föroreningar från punktkälla, t ex avlopp, industri, täkt eller annan verksamhet ökar risken för negativa vattenkemiska förändringar.

Konkurrens från gran i bokskogen samt gran och bok i ekskogen ändrar snabbt ljusförhållandena och kan helt konkurrera ut ekarna och den känsliga epifytfloran. Även jordmänen påverkas på sikt.

Älg och annat vilt kan genom hårt bete förhindra föryngring av lövträden och tallen.

Vildsvin kan kraftigt påverka markstruktur och flora.

Utsättning av främmande arter kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och orsaka genetisk kontaminering.

Störningar orsakade av t.ex. hundar och rörligt friluftsliv kan påverka både rastande och häckande fåglar negativt. Vid störningstillfället är dödsrisken genom predation förhöjd. Sker störningen efter äggläggning kan den orsaka en spolierad eller försämrad häckning. Störning kan även få fåglar att välja mindre lämpliga platser för häckning, med försämrat häckningsresultat som följd.

Bevarandeåtgärder

Ett utkast till en skötselplan för Tönnersjöområdet och Mästocka skjutfält är upprättad. Skötselplanen täcker in betydligt större ytor än vad som idag omfattas av Natura 2000-området men är anpassad efter Natura 2000-områdets behov. Vid framtagandet av dokumentet så har utförliga inventeringar och naturtypskarteringar utförts. Skötselplanen tar även upp lämpliga skötselalternativ för de olika utpekade naturtyperna och arterna.

Fortsatt hävd i form av återkommande mosaikartad bränning av skjutfältet och röjning av igenväxningsvegetation på alla öppna ytor är av yttersta vikt för mycket av de naturvärden som är knutna till området. Undantaget är bryn intill skog vilka bör gynnas men det skall inte ske på bekostnad av arealen öppen mark. Bränning utan bete gynnar insektsrikedomen genom att blommorna får blomma färdigt och producerar föda för insekterna under en längre period. Slätter med efterföljande bortforsling av gräs kan vara ett komplement till bränningen i ytor som inte bränts.

Fortsatt militär verksamhet i form av körningar och skjutövningar. Dessa bidrar till att hålla områden öppna, skapa blottade ytor och skapa död och döende ved vilket är gynnsamt för områdets utpekade naturvärden.

Naturskogar där förändringsprocesserna är långsamma bör i huvudsak lämnas för fri utveckling med minsta möjliga kulturpåverkan. Men eftersom äldre tiders störningsregim kraftigt minskat t.ex. brand och översvämning skall efterliknande störning få tillåtas som ett led i naturvården. Inväxande gran i ek, bok och tallskogarna samt lövsumpskogarna bör röjas bort fortlöpande. Medelålders gran kan ringbarkas för att skapa död ved. Avsaknaden av död ved i olika dimensioner och miljöer är idag stor. Röjningsrester och annan ved som uppkommer vid skötselåtgärder ska sparas, i så långa längder som möjligt, inom Natura 2000- området.

Planterade granskogar kan fortsatt skötas genom skogsbruk förutsatt att det inte görs på bekostnad av områdets naturvärden. För en del fågelarter som tjäder, nattskärna, trädlärka och törnskata kan ett visst skogsbruk vara gynnsamt. Skogsbruket bidrar till de omvälvande störningar vilka skapar de olika successionsstadier som fåglarna behöver, till exempel småskalig luckighet, ungskog och bärrik skog. Tjäderspelplatser bör i möjligaste mån lämnas orörda. Om avverkning trots det måste genomföras är det angeläget att man lämnar kilar av äldre skog in mot lekens centrala delar.

Naturvårdsbränning i vissa av tallskogarna är positivt ur naturvårdssynpunkt. Dels för att få bukt med graninväxten men även för att skapa gynnsamma förhållanden, i form av bränd död ved och ett varmt mikroklimat, för många insekter.

Våtmarker genomgår långsamma förändringsprocesser där t.ex områden med ytvatten växer igen. Om detta tillåts ske måste det också tillåtas att ytvatten kan nybildas på andra ställen, så att inte naturtypen försvinner, och att en adekvat skötsel riktas till dessa. Även om området är ett av de mest hydrologiskt intakata våtmarkskomplexen i Halland så kan igenläggning av några diken behövas för att återskapa en naturlig hydrologi i dessa delar. Områden som klassats högt i Våtmarksinventeringen bör prioriteras. I övrigt bör en viss röjning av igenväxning av våtmarker genomföras vid behov för att förhindra att de växer igen.

Skogstjärnar och gölar som kan fungera som häckningsplatser för smålom skall inte kantas av högvuxen vegetation.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**3160 - Myrsjöar**

Areal: 29 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 12 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Två myrsjöar förekommer i områdets nordöstra del. Sjöarna är omgivna av i huvudsak öppna mossar och kärr men även av trädbeklädda fastmarksholmar och rullstensåsar. Hydrologin är opåverkad.

Bevarandemål

Målet är att sjöarna till stor del omges av en naturligt lågvuxen gungflyvegetation. De har naturligt lågt pH (< 6). Främmande arter inverkar inte negativt på artsammansättningen eller variationen av arter genom ändrade konkurrensförhållanden eller smittspridning. Arealen av naturtypen myrsjöar är minst 12 hektar.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen i området är tillfredsställande.

4010 - Fukthedar

Areal: 57 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 10 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer huvudsakligen i och omkring det centrala bombmålet i områdets nordvästra del. Naturtypen hålls här öppen genom regelbundna bränningar och militära övningar. Vegetationen domineras av rished med blåtåtel och pors. Den aktiva bränningen bidrar dock till att hålla dessa arter tillbaka och gynna mindre konkurrenskraftiga arter som hedsäv och granspira som har goda förekomster i området. Delar av gammal fukthed finns på en del ställen utanför området som bränns. Dessa är på väg att växa igen med björk och tall. Naturtypen förekommer även i kantzoner mot myrarna men här saknas dokumentation av dem.

Bevarandemål

Målet är att området är välhävdad utan skadlig ansamling av förna och domineras av hävdgynnade arter. Heden utsätts för regelbunden bränning och marken är naturligt fuktig och mager. Hydrologin är ostörd utan avvattnande eller tillrinnande diken eller körspår. Träd- och buskskiktet täcker högst 30 % av ytan. Typiska arter som klockljung och granspira förekommer. Arealen av naturtypen fukthedar är minst 10 hektar.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen i området är tillfredsställande.

4030 - Torra hedar

Areal: 29 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 61 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer på frisk och torr mark på åsar och kullar, huvudsakligen i nordvästra delen av området. Vegetationen utgörs huvudsakligen av ljung- och ginshed. I vissa delar finns ett gles trädskikt av björk. Större delen av naturtypen ligger inom centrala bombmålet där den militära aktiviteten är hög. Området bränns årligen vilket har skapat en mycket rik flora med bland annat rik blomning av hårginst, slåttergubbe och ängsvädd. I de delar som inte bränns breder ljungen ut sig mer och mer. Den rika blomningen innebär att naturtypen är mycket betydelsefullt för områdets insektsliv med många hotade arter som guldsandbi och leverplattmal. Här finns även många av de kraftigt hotade ginstfjärilarna vilka är helt knutna till ginst för sin utveckling.

Bevarandemål

Målet är att området är välhävdad utan skadlig ansamling av förna och präglad av lång kontinuitet av bete och regelbunden bränning. Marken är torr till frisk med naturlig näringsstatus och domineras av hävdgynnade arter. Träd- och buskskiktet täcker högst 30 % av ytan. Typiska arter som kattföt, slåttergubbe och ljungögontröst förekommer. Arealen av naturtypen torra hedar är minst 61 hektar.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen i området är tillfredsställande.

6230 - Stagg-gräsmarker

Areal: 5 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 0,7 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer på en liten yta i anslutning till den gamla gården Bonnabygget. Här finns ett småskaligt odlingslandskap som till stora delar hållits öppet av militären. Floran är typisk med stagg, knägräs, ängsvädd, ljung, gökärt, ögontröst och Jungfru Marie nycklar.

Bevarandemål

Målet är att området är välhävdad utan skadlig ansamling av föna. Marken är torr till frisk med naturlig näringsstatus och har en tydligt hävdpräglad vegetation. Området är artrikt med god förekomst av typiska arter bland vilka stagg utgör ett betydande inslag. Andra typiska arter är bland annat Jungfru Marie nycklar, knägräs och ängsvädd. Träd- och buskskiktet täcker inte mer än 30 % av ytan. Arealen av naturtypen stagg-gräsmarker är minst 0,7 hektar.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen i området är tillfredsställande.

6270 - Silikatgräsmarker

Areal: 0 ha. Arealen ej fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 0,9 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer på två små ytor i områdets västra del i anslutning till hedmarker. Naturtypen är en del av de centrala bommålet vilket bränns årligen av militären. Störning från andra militära aktiviteter bidrar också till att hålla området öppet. Fler ytor med naturtypen finns inom det militära området men utanför Natura-2000 området.

Bevarandemål

Målet är att området är välhävdad utan skadlig ansamling av förna och präglad av lång kontinuitet av hävd. Marken är torr till frisk med naturlig näringsstatus och har en tydligt hävdpräglad markvegetation. Träd- och buskskiktet täcker inte mer än 30 % av ytan. Området är artrikt med god förekomst av blommande örter. Arealen av naturtypen silikatgräsmarker är minst 0,9 hektar.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen i området är tillfredsställande.

6410 - Fuktängar

Areal: 0 ha. Arealen ej fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 72 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer i området vid det centrala bombmålet i områdets nordvästra del, ofta i svackor mellan de torra hedarna och myrmarkerna. Ytorna hålls här öppna genom årlig bränning av militären och genom störningar från andra militära aktiviteter. Den regelbundna bränningen har skapat en mycket rik flora med rik blomning vilket även gynnat insektslivet i området.

Bevarandemål

Målet är att området är välhävdad antingen genom bete eller slätter utan skadlig ansamling av förna och präglad av lång kontinuitet av hävd. Marken är fuktig med naturlig näringsstatus och opåverkad hydrologi. Markvegetationen är tydligt hävdpräglad och träd- och buskskiktet täcker inte mer än 30 % av ytan. Området är rikt på blommande örter och typiska arter som Jungfru Marie nycklar och granspira förekommer. Arealen av naturtypen fuktängar är minst 72 hektar.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen i området är tillfredsställande.

7110 - Högmossar

Areal: 440 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 327 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen är spridd i området och utgörs till stor del av excentriskt välvda mossar och platåformigt välvda mossar som förekommer i mosaik med andra våtmarksnaturtyper som öppna mossar och kärr, myrsjöar och trädklädda myrar. Vegetationen är antingen av ristyp med ljung, klockljung och kråkbär eller av höljetyp med tuvull och vitmossevegetation. Trädskiktet är i stora delar glest till följd av militärens verksamhet. Det finns gott om strukturer som höljesystem, bombkratrar och småvatten vilka är viktiga för fåglarna och det övriga djurlivet. Hydrologin är i stort opåverkad trots militärens aktivitet i området.

Bevarandemål

Målet är att våtmarkens hydrologi är ostörd utan några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Hydrokemin är näringsfattig och sur utan betydande antropogen påverkan. Torvbildning sker aktivt i myren. Hydromorfologiska strukturer som är förknippade med naturtypen så som tuvor och höljor finns i riklig utsträckning. Mosseplanet är öppet (<30% krontäckning) utan indikation på att det sker igenväxning av vass, buskar eller träd. Omgivande laggkärr är intakta. Bottenskiktet domineras av olika ris och vitmossor. Vegetationen är karakteristisk för naturtypen med förekomst av flera typiska arter som dyttåg och rundsileshår. Arealen av naturtypen högmossar är minst 327 hektar.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen i området är tillfredsställande.

7140 - Öppna mossar och kärr

Areal: 1614 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 992 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen utgör den dominerande i området med en täckningsgrad på över 50% och består av en mosaik av sluttande och plana mossar samt sluttande och plana minerotrofa kärr. Kärrrens utbredning är stor och förekommer med fastmatte-, mjukmatte- och lösbottenvegetation.

Vegetationen är varierad. I de sluttande kärren dominerar fastmattor med bland annat blååtel, myrlilja, pors och klockljung. Mjukmattor uppträder utmed bäckar och dråg med bland annat flaskstarr, trådstarr, ängsull och kråklöver. Lösbotten påträffas i anslutning till mjukmattorna och har ofta ett glest fältskikt men ibland med vassar av flaskstarr och trådstarr. Sällsynta arter i kärren är till exempel dytåg, klockggentiana, granbräken och ärtstarr. Strukturer som gölar och dråg är vanligt förekommande, trädskiktet glest och hydrologin i stort opåverkad.

Bevarandemål

Målet är att våtmarkens hydrologi är ostörd utan några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Hydrokemin är fattig till intermediär utan betydande antropogen påverkan. Torvbildning sker aktivt i myren. Våtmarken är öppen (<30% krontäckning) utan indikation på igenväxning av vass, buskar eller träd. Bottenskiktet domineras av olika typer av ris och mossor. Vegetationen är karakteristisk för naturtypen med förekomst av typiska arter som rundsileshår, vattenklöver eller myrlilja. Arealen av naturtypen öppna mossar och kärr är minst 992 hektar.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturen i området är tillfredsställande.

9010 - Taiga

Areal: 29 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 121 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer över hela området och utgörs huvudsakligen av tallskogar och talldominerade blandskogar som i stort lämnats utan skötselinsgrepp de senaste decennierna. Inslag finns av björk, gran, asp, bok, ek, sälg och rönn. Skogarna har uppkommit efter självföryngring på ryorna och är idag ca 100 år gamla med delar som är upp emot 150 år. Bestånden är ofta glesa och inslaget av död ved är på sina håll rikligt. I flera delar är gran på väg att växa in i bestånden. Till naturtypen förs även ett antal äldre brandfält som uppkommit efter att betesfrämjande bränningar slitit sig till intilliggande mark.

Bevarandemål

Målet är en skog som formas av naturliga processer. Områdets hydrologi och näringsstatus är utan betydande antropogen påverkan. Periodvisa omvälvande störningar som insektsangrepp, översvämning, stormfällning och brand, men även småskaliga naturliga processer som åldrande, avdöende, omkullfallna träd och luckbildning påverkar skogens dynamik och struktur. Det finns rikligt med liggande död ved, stubbar samt stående döda eller döende träd. Icke inhemska trädslag saknas. Arealen av naturtypen taiga är minst 121 hektar.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen i området är tillfredsställande.

9060 - Åsbarrskog

Areal: 0 ha. Arealen ej fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 62 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer i norra delen av området omkring Kråkesjön. Här finns mycket fina exempel på rullstensåsar som slingrar sig fram igenom landskapet mellan mossar och myrar. På åsarna växer tallskogar, blandskogar med tall och björk samt rena björkskogar. I vissa delar finns inslag av andra lövträd som asp, sälg, ek och bok. Fältskiktet utgörs av bärris och ljunng. På en del ställen finns inslag av gamla mångstammiga tallar från ljunghedstiden.

Bevarandemål

Målet är att skogen domineras av barrträd, utan inslag av främmande arter. Områdets hydrologi och näringsstatus är utan betydande antropogen påverkan och skogen bär inga spår av skogsbruksåtgärder. Skogen präglas av periodvisa omvälvande störningar som insektsangrepp, översvämning, stormfällning och brand, men även småskaliga naturliga processer som åldrande, avdöende, omkullfallna träd och luckbildning påverkar skogens dynamik och struktur. Det finns rikligt med liggande död ved, stubbar samt stående döda eller döende träd. Arealen av naturtypen åsbarrskog är minst 62 hektar.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen i området är tillfredsställande.

9080 - Lövsumpskog

Areal: 0 ha. Arealen ej fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 90 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen återfinns spritt över hela området och utgörs dels av gamla tiders fuktängar och fukthedar som fått växa igen men förekommer även längs med kanter på vattendrag. Trädskiktet utgörs av björk men med inslag av al, asp och gran på en del ställen. Även om trädskiktet är tämligen ungt så har de lämnats orörda och har god tillgång på död ved efter självgallring.

Bevarandemål

Målet är att skogen domineras av lövträd där al och/eller björk utgör ett betydande inslag. Gamla träd, liggande död ved, stubbar samt stående döda eller döende träd och sockelbildning förekommer allmänt. Trädskiktet är olikåldrigt och flerskiktat och det finns ett buskskikt. Marken är fuktig till blöt, och luftfuktigheten är hög och jämn. Naturlig hydrologiska processer påverkar skogens dynamik liksom småskaliga naturliga processer som åldrande, avdöende, omkullfallna träd och luckbildning. Gran och främmande arter finns inte i området. Arealen av naturtypen lövsumpskog är minst 90 hektar.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen i området är tillfredsställande.

9110 - Näringsfattig bokskog

Areal: 0 ha. Arealen ej fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 14 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer i asnlutning till byarna, främst vid Karaskogen, Torp och Björabygget. Inom Natura 200-området återfinns naturtypen endast väster och nordväst om Erkeshult. Bestånden är idag mellan 100 och 135 år och är i regel välskötta med låg tillgång på död ved. Undantag finns och gamla hagmarksbodar finns på sina håll.

Bevarandemål

Målet är att skogen domineras av bok. Gamla bokar, liggande död ved, stubbar samt stående döda eller döende bokar förekommer allmänt. Det finns enstaka riktigt gamla bokar med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar. Trädskiktet är olikåldrigt så att tillgången till riktigt gamla träd säkerställs för framtiden. Skogen har hög och jämn luftfuktighet och områdets hydrologi och näringsstatus är utan betydande antropogen påverkan. Småskaliga naturliga processer som åldrande, avdöende, omkullfallna träd och luckbildning påverkar skogens dynamik och struktur. Gran, främmande arter eller sly har ingen negativ påverkan på de gamla biologiskt värdefulla bokarna och naturvärden knutna till dessa. Arealen av naturtypen näringsfattig bokskog är minst 14 hektar.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen i området är otillfredsställande. Skogarna är förhållandevis unga och har generellt sett för lite strukturer för att uppnå ett tillfredsställande bevarandetillstånd. Mängden död ved är låg.

9190 - Näringsfattig ekskog

Areal: 29 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 16 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer huvudsakligen i området nordväst om Erkeshult. Utanför Natura 2000-området finns ytterligare områden med naturtypen öster om Erkeshult i ett fält ner mot Hovmannabygget. Ekskogarna är drygt hundraåriga med delar upp emot 140 år. Sannolikt finns det enskilda ekar som är äldre än så. Bestånden är mer eller mindre lågvuxna och på vissa ställen krattartade. Inslag finns av asp, björk, tall och bok. Fältskiktet är fattigt och består huvudsakligen av blåbärsris och blåtåtel. Tillgången på död ved är i de flesta fallen låg.

Bevarandemål

Målet är att skogen domineras av ek. Gamla träd, liggande död ved, stubbar samt stående döda eller döende träd förekommer allmänt. Trädskiktet är olikåldrigt så att tillgången till riktigt gamla träd säkerställs för framtiden. Områdets hydrologi och näringsstatus är utan betydande antropogen påverkan. Småskaliga naturliga processer som åldrande, avdöende, omkullfallna träd och luckbildning påverkar skogens dynamik och struktur. Gran, främmande arter eller sly har ingen negativ påverkan på de gamla biologiskt värdefulla ekarna och naturvärden knutna till dessa. Arealen av naturtypen näringsfattig ekskog är minst 16 hektar.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen i området är otillfredsställande. Skogarna är förhållandevis unga och har generellt sett för lite strukturer för att uppnå ett tillfredsställande bevarandetillstånd. Mängden död ved är låg.

91D0 - Skogsbevuxen myr

Areal: 147 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 263 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer spritt över hela området och utgörs av gamla tiders kärr och mossar som nu vuxit igen och återfinns således ofta i kanten på dessa. Trädskiktet utgörs huvudsakligen av björk och tall men med inslag av asp och gran på en del håll. Områdena är i stora delar orörda med stor andel död ved som uppstått genom självgallring.

Bevarandemål

Målet är att marken är fuktig till blöt och trädskiktet olikåldrigt och flerskiktat med en krontäckning på 30-70%. Botten- och fältskiktet domineras av ris, halvgräs och vitmossor. Gamla träd, liggande död ved, stubbar samt stående döda eller döende träd förekommer allmänt. Områdets hydrokemi är ostörd och det finns ett stabilt eller tillväxande torvtäcke. Typiska arter som spillkråka och tjäder förekommer. Skogens dynamik och struktur präglas av småskaliga naturliga processer som åldrande, avdöende, omkullfallna träd och luckbildning, såväl som av omvälvande periodvisa störningar som insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand. Främmande arter förekommer inte. Arealen av naturtypen skogsbevuxen myr är minst 263 hektar.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen i området är tillfredsställande.

A002 - Storlom, *Gavia arctica*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Storlommen häckar i klara (oligotrofa och mesotrofa) fiskrika sjöar i inlandet eller i sällsynta fall längs ostkusten. Den bygger sitt bo nästan uteslutande på öar, ofta mindre holmar och skär. Storlommen är störningskänslig vid boplatser. En annan orsak till misslyckad häckning är onaturliga vattenstrandsvariationer som kan dränka boet som ofta placeras nära vattenbrynet. Bytesdjuren utgörs av fisk och i viss mån vatteninsekter. Under häckningen rör sig arten normalt inom 1-10 km radie från häckningsplatsen. Storlommen övervintrar i östra Medelhavet och Svarta havet men även i mindre utsträckning i västra Europa och längs södra Sveriges kuster. Vid Tönnersjöområdet och Mästocka skjutfält har häckning av stormlom noterats regelbundet och under lång tid i Bästhusjön och Högsjön. Halva Bästhusjön ligger inom område som är helt avlyst för allmänheten vilket ger ett gott skydd från störningar under häckningstiden.

Bevarandemål

Målet är att Tönnersjöområdet och Mästocka skjutfält utgör en bra häckmiljö för stormlommen som förekommer med livskraftigt bestånd. Området erbjuder flera lämpliga boplatser utan påtaglig störning från människan och med god tillgång till bra fiskevatten.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för arten i området är tillfredsställande. Arten har en stabil förekomst i Hallands inland.

A072 - Bivråk, Pernis apivorus

Artens förekomst är ej fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Bivråken häckar i högproduktiva skogsområden. I södra Sverige är den optimala miljön ett småbrutet blandskogslandskap i närheten av en sjö eller något vattendrag. Förekomsten av äldre och luckrika skogsbestånd, gärna omväxlande med naturbetesmarker och med ett stort inslag av bryn, gynnar förekomsten av getingar vars larver bivråken föder upp sina ungar med. Förekomst av äldre skog rik på lövträd och med närhet till fuktskog, kärr och andra våtmarker är fördelaktigt under försommaren då de gamla fåglarna till stor del livnär sig på småfågelungar, men även av grodor och troligen till viss del även av humlelarver och puppor. I äldre tid torde kombinationen av fuktskog, skogsbete och hagmarker ha utgjort mycket viktiga miljöer. Nedläggning av jordbruken och försvunna hagmarker har troligen missgynnat arten som har en kraftigt minskande trend de senaste 30 åren i Halland men även i Sverige i stort. Även faktorer under flyttningen och i vinterkvarteren i Västafrika bidrar till att arten är på tillbakagång.

Tönnersjömålet och Mästocka skjutfält erbjuder med sitt omväxlande landskap goda förutsättningar för bivråken att häcka och arten observeras regelbundet i häckningstid. Även den begränsade störningen i området bidrar till att skapa en bra miljö för arten. 2010 skattades antalet par i Halland till 70.

Bevarandemål

Målet är att Tönnersjöheden och Mästocka skjutfält utgör ett bra häckningsområde för bivråken som förekommer med livskraftigt bestånd. Området erbjuder gott om bra häckningsmiljöer med god tillgång på föda.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för arten i området är tillfredsställande. Lokalet ser arten ut att ha en stabil population men det går sämre för den i stort vilket på sikt skulle kunna påverka bevarandetillståndet för arten negativt.

A108 - Tjäder, Tetrao urogallus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Tjädern kräver stora sammanhängande skogsområden som innehåller en stor variation av successionsstadier och våtmarker (sumpskog, kärr och myr). Flerskiktade glesa barrskogar, gärna dominerade av tall och i mosaik med myrar och sumpskogar utgör lämpliga marker. Dessutom är arten starkt bunden till speciella spelplatser. Dessa kan se olika ut men återfinns nästan alltid i områden som inte förändras från år till år, ofta i anslutning till myrar eller i gammelskog. Tjäderns föda består huvudsakligen av växtdelar som knoppar, späda blad, frön och bär men även av insekter och mask. Under vintern är tallbarr huvudfödan. Ett väl utvecklat fältskikt med blåbärsris är gynnsamt för tjädern.

De skogrika delarna av Tönnersjöområdet och Mästocka skjutfält har länge varit goda marker för tjädern. Flera aktiva spelplatser är kända och goda miljöer finns även utanför skjutfältets gränser söderut över Porsabygget och österut in i Småland. Områdets bästa marker för tjädern finns i nordväst, väster om Asperammsmossen. Mosaiken av öppen myr, sumpskog och fastmarksskog skapar goda förutsättningar för att långsiktigt bevara arten i området. Viktigt för arten är att tallskogen bevaras med en blandning av gammelskog och aktivt tallskogsbruk med god förnygring av tall.

Bevarandemål

Målet är att Tönnersjöområdet och Mästocka skjutfält utgör ett bra häcknings- och födosöksområde för tjädern som förekommer med livskraftigt bestånd. I myrkomplexet finns lämpliga ostörda spel- och häckningsplatser samt gott om rika födosöksområden.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för arten i området är tillfredsställande. Även om det i Halland har skett en svag minskning av tjäderstammen de senaste 40 åren så har trenden de senaste 10 åren varit stabil.

A127 - Trana, Grus grus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Tranan häckar på sankta sjö- eller havsstränder, på våta myrmarker, vid större slättsjöar, i öppna kärr, i sänkta sjöar och andra större eller mindre våtmarker. Tranornas bo är alltid omgärdat av vatten så att det är oåtkomligt för marklevande rovdjur. Under häckningstiden lever tranorna av rötter, skott och andra vegetabilier samt insekter blötdjur, groddjur och småfisk men även fågelungar tas. En stor del av tranorna övervintrar i korkeksmarker i Spanien. Vid Tönnersjömålet och Mästocka skjutfält finns gott om lämpliga miljöer för tranan som häckar i området. Området erbjuder även en miljö med begränsad störning vilket gynnar arten som är störningskänslig vid häckningsplatserna.

Bevarandemål

Målet är att Tönnersjömålet och Mästocka skjutfält utgör ett bra häckningsområde för tranan. Området erbjuder lämpliga ostörda häckningsmiljöer utom räckhåll för predatorer samt gott om rika födosökmiljöer.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för arten i området är tillfredsställande.

A140 - Ljungpipare, *Pluvialis apricaria*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ljungpiparen häckar i södra Sverige på större, trädlösa högmossar. Arten ställer krav på stora öppna områden med gles vegetation och förekommer inte om den öppna ytan understiger 15 ha. Först i områden med upp emot 90 ha öppen mark förekommer ljungpiparen regelbundet. Födan består huvudsakligen av insekter, kräftdjur och snäckor men även i viss mån bär. De häckande fåglarna utnyttjar ofta närliggande åkrar för sitt födosök. Vintertid flyttar ljungpiparen söderut där de uppehåller sig i öppna jordbruksområden.

Förr var ljungpiparen vanlig i Halland på de stora öppna ljunghedarna och myrarna. Igenväxning till följd av ökat atmosfäriskt nedfall och utebliven hävd, utdikning av myrar samt plantering av skog har resulterat i att Tönnersjömålet och Mästocka skjutfält utgör en av de sista utposterna för arten i Halland. Regelbunden skyddsavbränning av ca 200 ha myr och hed samt kompletterande röjning av sly skapar mycket bra miljöer för arten som här har sin säkraste förekomst i Länet.

Bevarandemål

Målet är att Tönnersjömålet och Mästocka skjutfält utgör ett bra häckningsområde för ljungpiparen som förekommer med ett livskraftigt bestånd. Området erbjuder gott om lämpliga ostörda häckningsplatser med god tillgång på föda.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för arten i området är tillfredsställande. Häckning sker regelbundet i området och arealen lämpliga häckningsmiljöer bibehålls eller till och med ökar något. Trots detta så är populationen i Halland liten, uppskattningsvis 5 par 2010, och därmed mycket känslig. Även i Småland är populationen känslig och minskar.

A166 - Grönbenan, *Tringa glareola*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Grönbenan häckar på sankta stränder längs sjöar och vattendrag samt på gräs- eller starrbevuxna myrar. Arten kräver tillgång på öppet vatten och dyiga stränder. De högsta tätheterna hittar man i stora sammanhängande våtmarksområden men arten förekommer även regelbundet vid mindre skogsomgärdade myrar. Arten flyttar söderut över vintern, främst till tropiska Afrika. Sedan mitten av 1980-talet har grönbenan gått kraftigt tillbaka i södra Sverige huvudsakligen till följd av igenväxning och utdikning av häckningsmiljöerna. Arten tycks alltid ha varit ovanlig som häckfågel i Halland med få kända häcklokaler. 2010 skattades antalet häckande par i Halland till 20.

Tönnersjöområdet och Mästocka skjutfält utgör grönbenas viktigaste häckningsområde i Halland. Regelbunden skyddsavbränning och röjning av igenväxning har skapat goda förutsättningar för arten i området.

Bevarandemål

Målet är att Tönnersjöområdet och Mästocka skjutfält utgör ett bra häckningsområde för grönbenan som förekommer med ett livskraftigt bestånd. Området erbjuder gott om lämpliga ostörda häckningsmiljöer med rik tillgång på föda.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för arten i området är tillfredsställande. Populationen i området är stabil med regelbunden häckning. Artens förekomst i övriga Halland och södra Sverige i stort är känslig och minskande.

A217 - Sparvuggla, *Glaucidium passerinum*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Sparvugglan behöver tillgång till boplatser i form av gamla bohål från större hackspett. Den optimala häckningsmiljön är gammal, flerskiktad och grandominerad blandskog med rik förekomst av grova lövträd (främst asp, björk och al). Sparvugglan är dock flexibel i sitt val av häckningsplats och förekommer likaväl i naturskogsbestånd som i områden med en blandning av rena produktionsbestånd och hyggen, så länge lämpliga boträd finns att tillgå. Ofta hittar man den på gammal, igenväxande inägomark där den häckar i äldre aspbestånd. Ugglan livnär sig framförallt på småfåglar men även gnagare. Arten jagar över arealer i storleksordningen 1,5 km². Den är i huvudsak en stannfågel. Vissa vintrar sker mer omfattande rörelser söderut i landet vilket resulterar i att förekomsten i Halland ökar dramatiskt. Dessa invasioner skall ej förväxlas med vår häckande population vars antal annars kommer att kraftigt överskattas och därmed variera stort mellan åren.

Med god förekomst av flerskiktad blandskog med gott om grova lövträd utgör Tönnersjömålet och Mästocka skjutfält ett bra område för sparvugglan. Flera rapporter om spelande hanar finns i sen tid. Arten är dock svårinventerad och antagligen är den vanligare än vad den ger sken av.

Bevarandemål

Målet är att Tönnersjömålet och Mästocka skjutfält utgör ett bra häckningsområde för sparvugglan som förekommer med livskraftigt bestånd. Området erbjuder gott om lämpliga boträd och bra tillgång på föda.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för arten i området är tillfredsställande.

A223 - Pärluggla, *Aegolius funereus*

Artens förekomst är ej fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Pärluggla häckar främst i äldre granskog men förekommer i all slags barrskog, bokbackar eller grövre aspbestånd på inägomark. Den behöver tillgång till föda i form av olika smågnagare, främst sork men även skogsmöss, näbbmöss och småfåglar. För god häckningsframgång krävs höga gnagartätheter. Ugglan häckar helst i hål av spillkråka men kan undantagsvis hålla till godo med naturliga håligheter och hål av gröngöling och större hackspett. Bra bohål är en bristvara och hannarna försöker därför stanna året runt i häckningsreviret.

I Halland har pärluggla minskat kraftigt under de senaste 30 åren. Mycket anses bero på rävskabbens spridning. Då rävarna minskade ökade mården vilket ökade predationen på pärluggla. Även kattugglans ökade utbredning utgör ett problem för arten som konkurreras ut av den större fågeln. 2010 skattades antalet häckande par i Halland till 75 men populationen varierar kraftigt till följd av varierande gnagartillgång. Vid Tönnersjöområdet och Mästocka skjutfält finns gott om lämpliga häckningsmiljöer och spelande hanar rapporteras då och då från området.

Bevarandemål

Målet är att Tönnersjöområdet och Mästocka ljunghed utgör ett bra häckningsområde för pärluggla som förekommer med livskraftigt bestånd. Området erbjuder gott om lämpliga häckningsmiljöer med gott om bra boträd och rik tillgång på föda.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för arten i området är tillfredsställande.

A224 - Nattskärra, *Caprimulgus europaeus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Nattskärnan är uteslutande aktiv i skymnings- och nattaktiv. Den lever huvudsakligen av nattflygande fjärilar och skalbaggar som den jagar med hjälp av synen. På dagen sitter den ofta och trycker, väl kamouflerad, på marken. Nattskärnan föredrar gles skog med omväxlande öppna miljöer som lämpar sig väl för dess födosök. Det fanns länge farhågor om att nattskärnan skulle missgynnas kraftigt av det moderna skogsbruket men när hyggen började tas upp visade det sig att dessa miljöer passade bra som nattskärrerevir. Bäst verkar vara hyggen som har några år på nacken och där de nya träden börjar växa upp.

Tönnersjömålet och Mästocka skjutfält utgör med sina omväxlande glesa tallskogar och öppna mossar, myrar och hedar ett mycket bra område för nattskärnan. Även ostördheten bidrar till att skapa goda förutsättningar för arten. Varje år observeras spelande individer på flera ytor i området. Häckningar hittas dock väldigt sällan då ruvande nattskärror förlitar sig starkt på sin skyddsteckning. Detta gör det svårt att uppskatta hur stor populationen egentligen är.

Bevarandemål

Målet är att Tönnersjömålet och Mästocka skjutfält utgör ett bra häckningsområde för nattskärnan som förekommer med livskraftigt bestånd. Området erbjuder gott om lämpliga ostörda häckningsmiljöer och bra födosöksområden.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för arten i området är tillfredsställande.

A236 - Spillkråka, *Dryocopus martius*

Artens förekomst är ej fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Tillgång på lämplig föda och lämpliga träd för bobygge är avgörande för spillkråkan. Främst utnyttjas grov asp, tall eller bok. För att spillkråkan skall häcka måste stamdiametern i brösthöjd överstiga 30 cm för asp och 40 cm för tall. Medelåldern på utnyttjade tallar är i Småland 115 år, Uppland 170 år, Dalarna 187 år och i Gästrikland 239 år. Huvudfödan består av vedlevande insekter och myror. Spillkråkan födosöker ofta lågt i träd, på stubbar m.m., gärna i rotrotad gran efter hästmyror. Spillkråkan är något av en nyckelart i boreala och nemoboreala skogsekosystem genom att den årligen producerar ett stort antal bohål lämpliga för större hålhäckande fåglar och däggdjur som ej själva förmår mejsla ut sitt bo. Arten är en stannfågel som under sommarhalvåret i södra Sverige födosöker över arealer i storleksordningen 100-1000 ha. Vintertid rör sig arten över större områden.

Vid Tönnersjömålet och Mästocka skjutfält finns gott om lämpliga häckningsmiljöer för spillkråkan som häckar med flera par. Det finns gott om grova lövträd, grov tall och gott om död ved.

Bevarandemål

Målet är att Tönnersjömålet och Mästocka skjutfält utgör ett bra häckningsområde för spillkråkan som förekommer med livskraftigt bestånd. Området erbjuder lämpliga ostörda häckningsmiljöer med god förekomst av grova och gamla träd för bobygge och födosök.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för arten i området är tillfredsställande.

A246 - Trädlärka, Lullula arborea

Artens förekomst är ej fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Trädlärkan föredrar öppna torra marker ofta i anslutning till gles skog. Hedlandskap med enstaka träd, gläntor och mindre hyggen utgör lämpliga biotoper för arten. Huvudfödan består av frön och insekter. Trädlärkan påverkades mycket negativt av efterkrigstidens jordbruksnedläggningar och granplantering med tätande skogar och igenväxande öppna ytor. Det verkar dock som att trenden har vänt och trädlärkan är på väg att återhämta sig något. 2010 skattades antalet par i Halland till 60.

De omväxlande glesa skogarna och öppna hedarna, myrarna och mossarna vid Tönnersjöområdet och Mästocka skjutfält utgör en mycket bra häckningsmiljö för trädlärkan som regelbundet observeras i området.

Bevarandemål

Målet är att Tönnersjöområdet och Mästocka skjutfält utgör ett bra häckningsområde för trädlärkan som förekommer med livskraftigt bestånd. Området erbjuder bra häckningsmiljöer med en blandning av glesa tallskogar och öppna hedmiljöer.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för arten i området är tillfredsställande.

A338 - Törnskata, *Lanius collurio*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Törnskatan föredrar öppna marker, främst jordbruksmark men även kalhyggen, med rik insektsförekomst. Häckningslokalerna bör ha god tillgång på attraktiva insektsmiljöer i form av blommande och bärande buskar (t.ex. nypon, slån eller björnbär) i kombination med öppna partier så som kortbetade gräsytor. Törnskatan har liksom många andra av det gamla odlingslandskapets fåglar drabbats av landskapets omvandling. 2010 skattades antalet par i Halland till 1000.

Törnskatan har en stabil population vid Tönnersjömålet och Mästocka skjutfält. De militära aktiviteterna i området har gynnat törnskatan genom att hålla markerna öppna.

Bevarandemål

Målet är att Tönnersjömålet och Mästocka skjutfält utgör ett bra häckningsområde för törnskatan som förekommer med livskraftigt bestånd. Området erbjuder lämpliga ostörda häckningsmiljöer samt gott om insektsrika födosöksområden.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för arten i området är tillfredsställande.

A409 - Orre, Tetrao tetrix tetrix

Artens förekomst är ej fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Orren trivs bäst i trakter där björk- och barrskog omväxlar med hagar, ängar, mossar och bergig mark men förekommer även på ljunghedar. Orren utnyttjar öppna marker (tex mossar eller frusna myrar och sjöar) för sitt spel. Liksom hos övriga skogshöns är insektstillgången mycket viktig för ungarnas överlevnad. Björkknoppar är en viktig diet under vinterhalvåret medan dieten är mer varierad under sommarhalvåret.

Igenväxande ljunghedar och upphört skogsbete har missgynnat orren som haft en minskande trend både i södra och norra Sverige. I Halland skattades antalet par 2010 till 300. Vid Tönnersjöområdet och Mästocka skjutfält har arten ännu goda förutsättningar och området hyser Hallands största population med spelplatser med upp till 30 tuppar.

Bevarandemål

Målet är att Tönnersjöområdet och Mästocka skjutfält utgör en bra spel- och häckningsmiljö för orren som förekommer med livskraftigt bestånd. Mossen erbjuder lämpliga ostörda och öppna ytor där orren kan spela samt goda födosöksområden.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för arten i området är tillfredsställande.

Dokumentation

Abenius J., Larsson K. 2005. Gaddsteklar och andra insekter i fyra halländska hedområden. Länsstyrelsen Halland. Meddelande 2005:6.

Artportalen, ArtDatabanken SLU. Uttag 2015-11-10.

Bengtsson, S. 1996. Naturvårdsprogram för Hallands län. Del 3 Halmstads kommun, södra delen. Länsstyrelsen i Halland. Remissutgåva

Björklund, m.fl. 2015. Unika ginsthedar i södra Halland hyser landets alla hotade ginstfjärilar. Länsstyrelsen i Hallands län, Meddelande 2015:7.

Forslund, M. Rundlöf, S. Våtmarker i Hallands län, meddelande 85:1. Länsstyrelsen i Hallands län 1985.

Hake, M. 2003. Tranprojektet på Viltskadecenter, Grimsö: verksamhet under 2002. I: Rapport från Svenska tranarbetsgruppen 2002 (red: G. Lundin).

Hjort, I. 1994. Tjädern, en skogsfågel. Skogsstyrelsen.

Larsson, K. 2017. Ginstheden - en hotspot för hotade arter. Svensk botanisk tidskrift 111:2 (2017).

Länsstyrelsen i Hallands län. 2017. Mästockafältet, inventering och skötselplan för naturvården. Utkast. Författare: Bengtsson S., Larsson K. och Mathiasson M.

Naturvårdsverket. 2007. Myrskyddsplan för Sverige – objekt i Götaland. Rapport 5670.

Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledningar. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Natura-2000-i-Sverige/.

Skogsstyrelsen. Nyckelbiotopsinventeringen. <https://minasidor.skogsstyrelsen.se/skogskartan>.

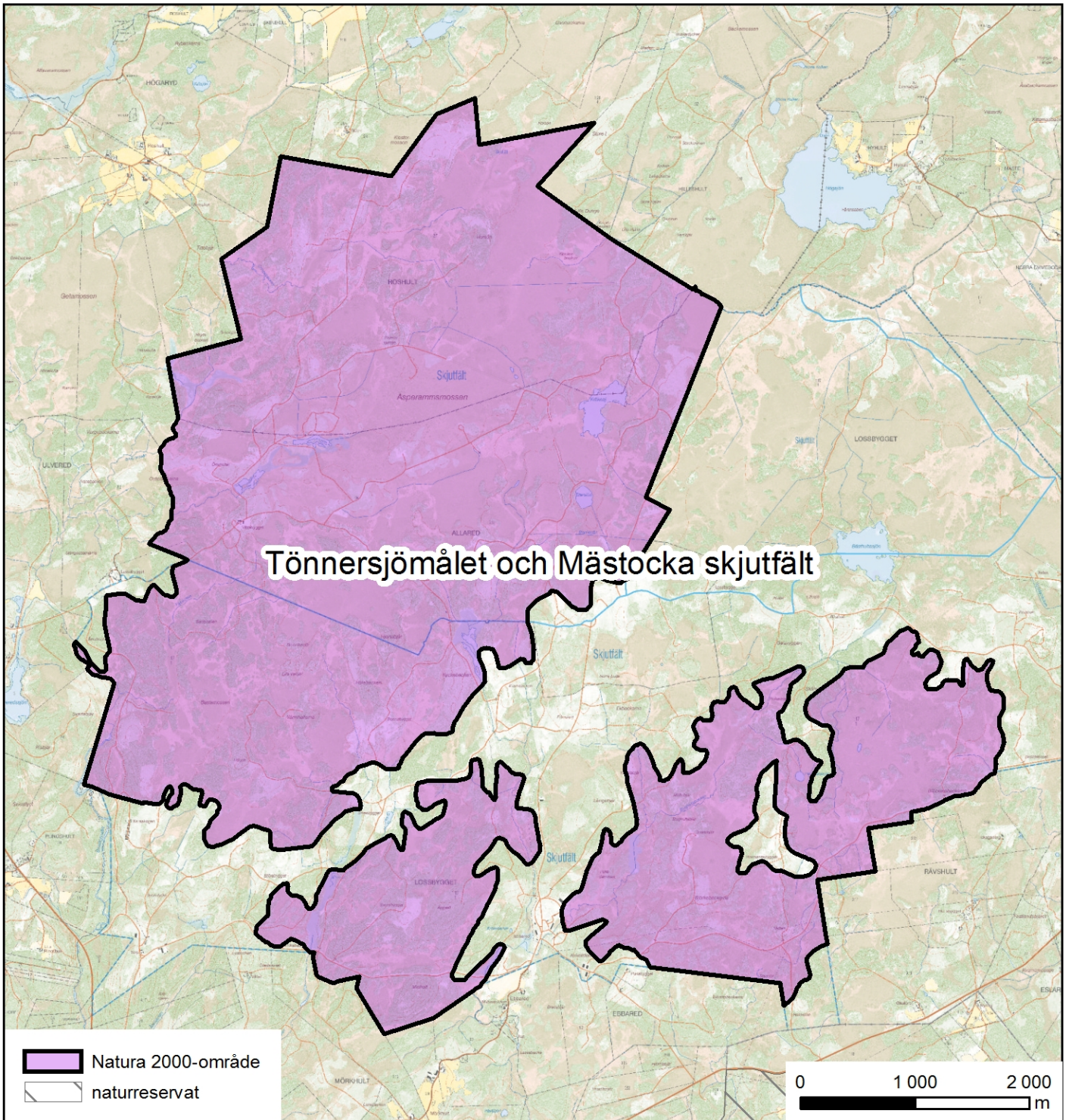
Wirdheim A. 2014. Hallands fågelatlas. HallOF, Halmstad.

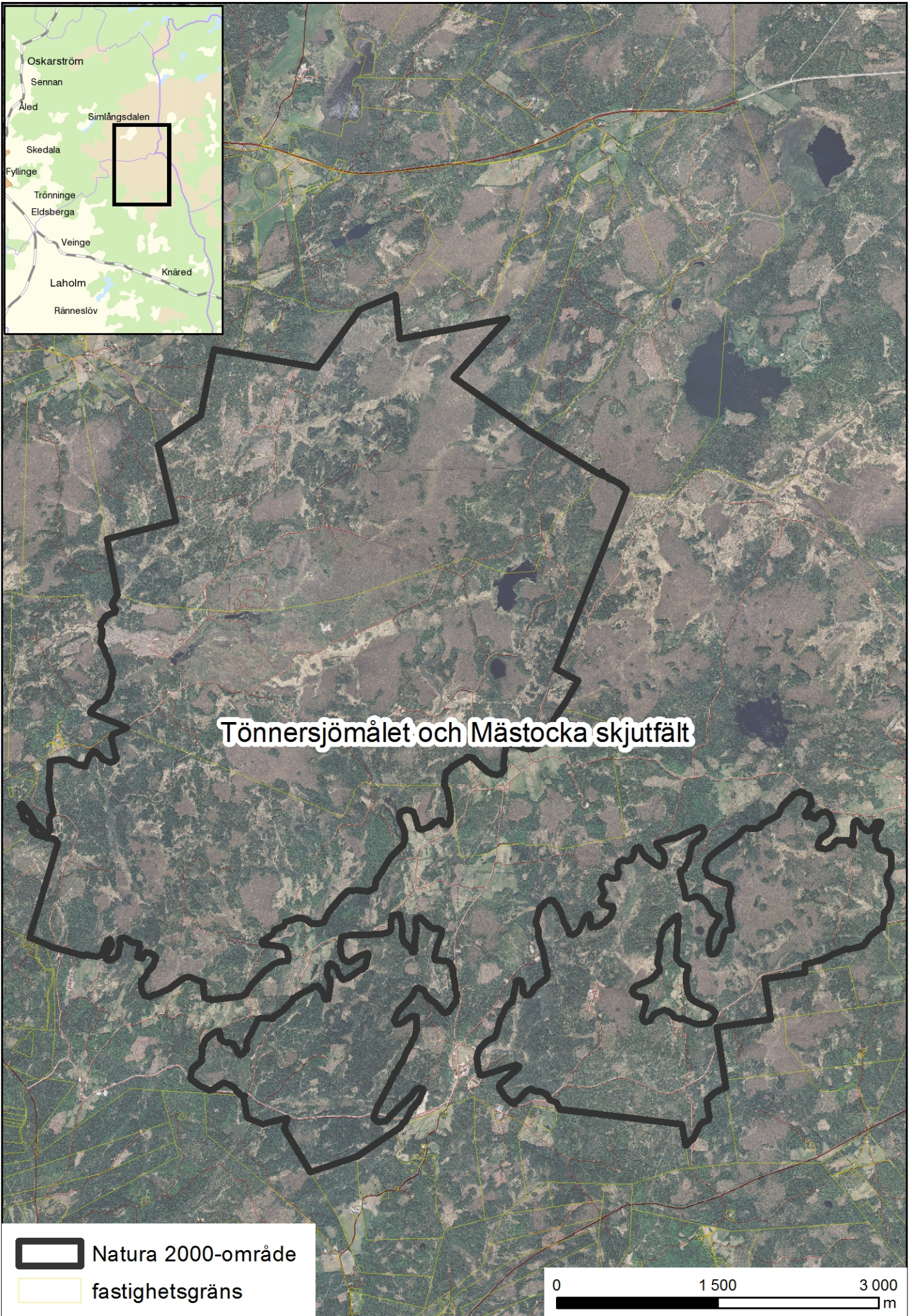
Bilagor

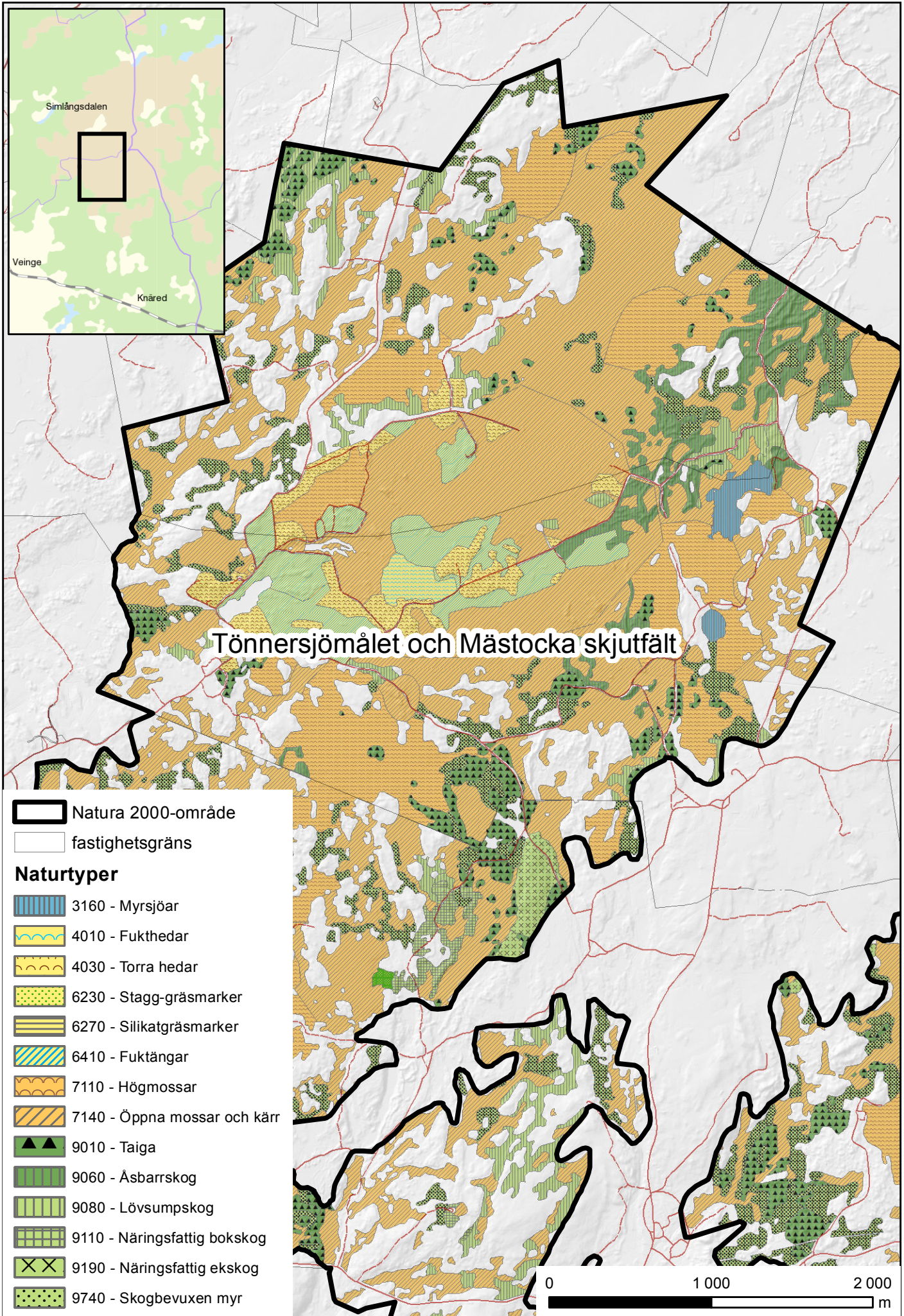
1 Kartor över områdets läge och gräns samt naturtyper

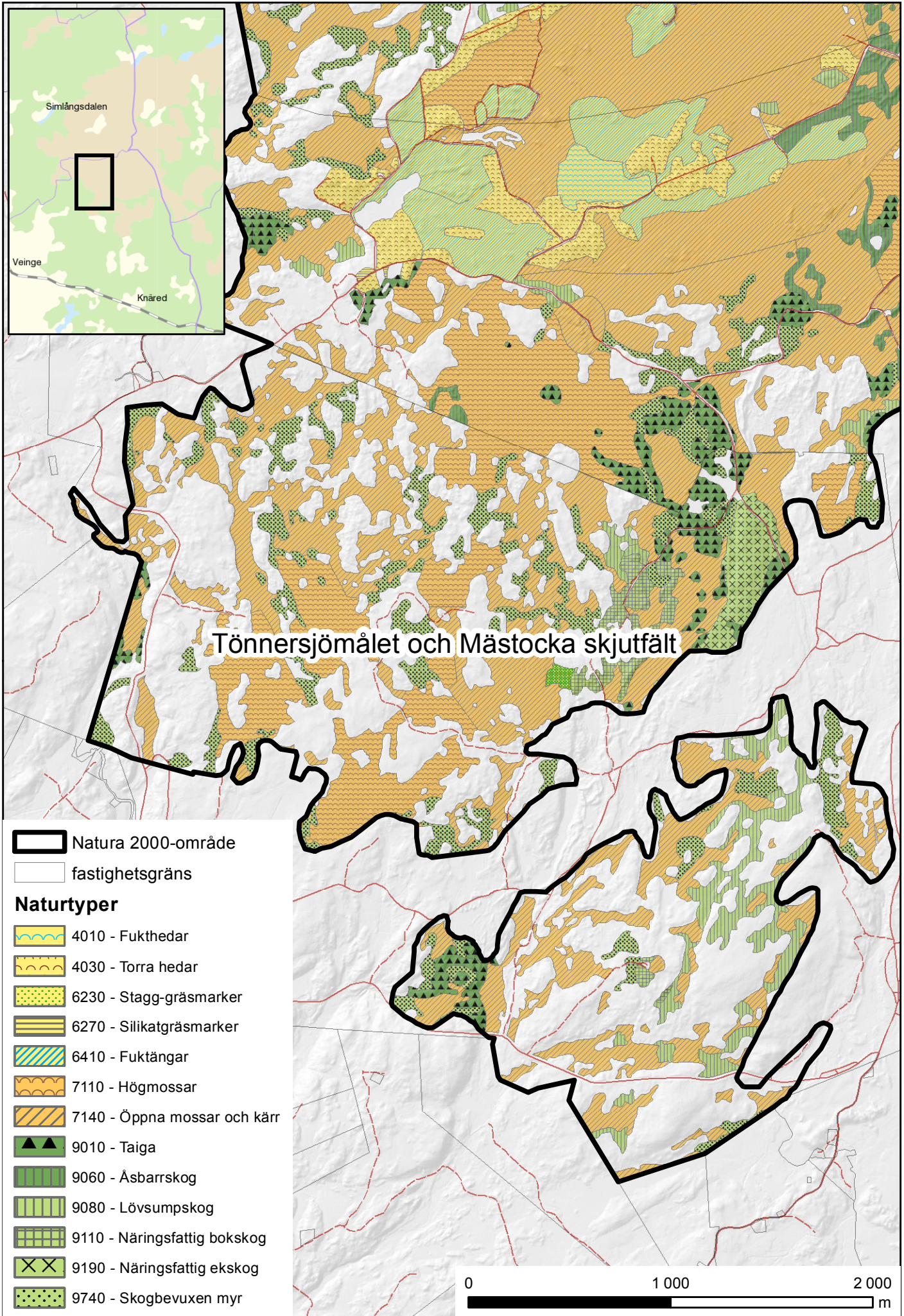
2 Artlista

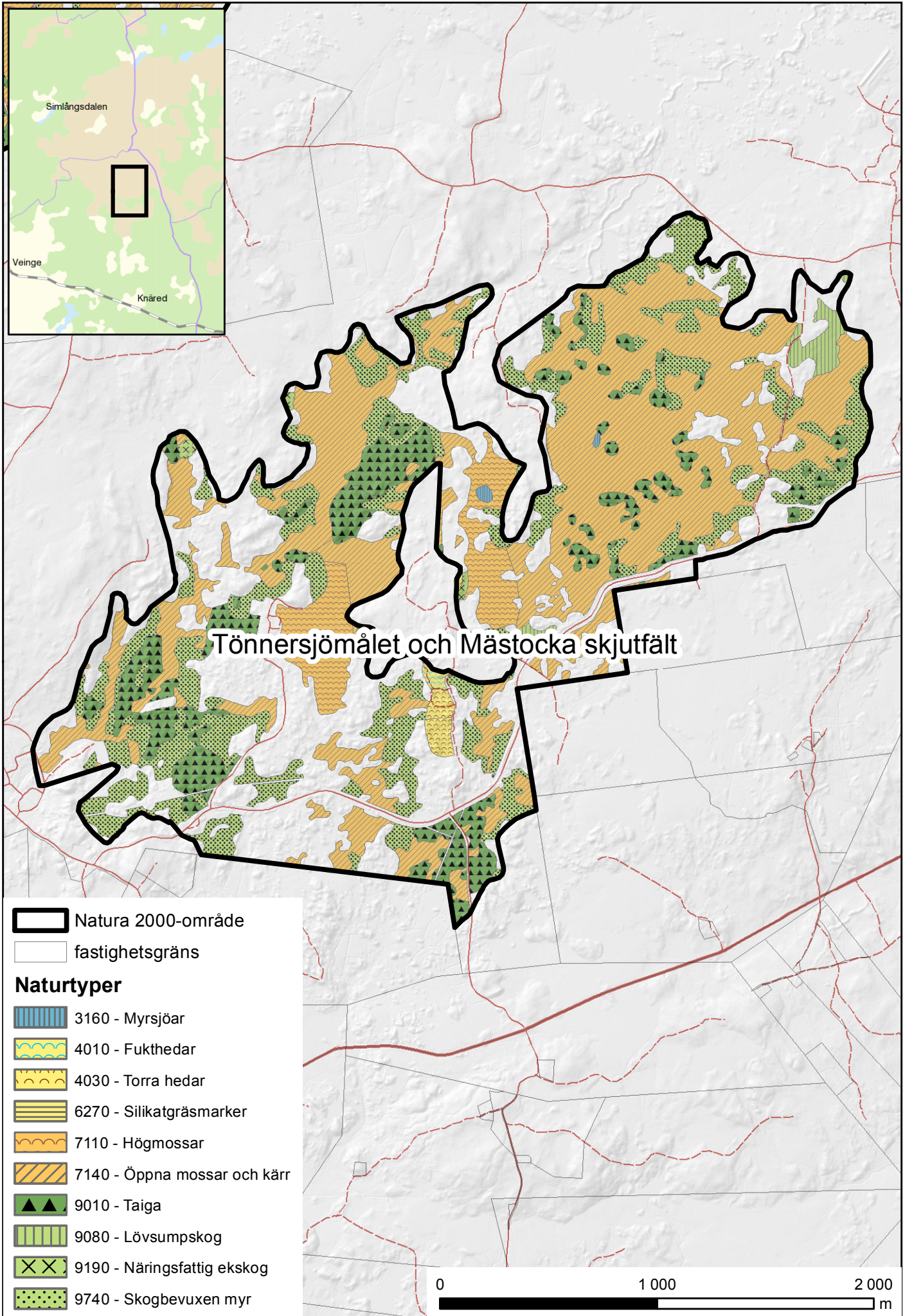
3 Ordförklaring

Artlista för Natura 2000 området Tönnersjöområdet och Mästocka skjutfält

Artlistan innehåller fynd av rödlistade arter (baserat på 2015 års rödlista) samt andra regionalt naturvårdsintressanta arter observerade inom området de senaste 25 åren. Samtliga observationer är hämtade från artportalen. Fåglar i listan inkluderar bara observationer av troligen häckande arter.

Under kolumnen hotkategori anges vilken kategori arten har i den nationella rödlistan eller om arten är regionalt intressant t.ex. som signalart. Rödlistningskategorier i ordning från lägst till starkast: nära hotad (NT), sårbar (VU), starkt hotad (EN) och akut hotad (CR).

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Hotkategori
Fjärilar		
ängsmetallvinge	<i>Adscita statices</i>	NT
ginstplattmal	<i>Agonopterix atomella</i>	EN
porssommarvecklare	<i>Archips betulana</i>	NT
smygstekellik glasvinge	<i>Bembecia ichneumoniformis</i>	NT
rödtonad harrismätare	<i>Chesias rufata</i>	EN
ginstsäckmal	<i>Coleophora genistae</i>	EN
harrissäckmal	<i>Coleophora parthenogenella</i>	NT
slättergubbemal	<i>Digitivalva arnicella</i>	VU
brunaktig sikelvinge	<i>Drepana curvatula</i>	NT
ängsmalmätare	<i>Eupithecia subumbrata</i>	NT
leverplattmal	<i>Levipalpus hepatariella</i>	VU
brun ginststävmal	<i>Mirificarma lentiginosella</i>	EN
ängsväddsantennmal	<i>Nemophora cupriacella</i>	VU
kattfotfjädermott	<i>Platyptilia tesseradactyla</i>	VU
fri stävmal	<i>Prolita solutella</i>	EN
daggig ginstmätare	<i>Pseudoterpna pruinata</i>	CR
sen ginstbackmätare	<i>Scotopteryx luridata</i>	VU
gulstreckad backmätare	<i>Scotopteryx mucronata</i>	EN
ginsthedkorthuvudmal	<i>Scythris crypta</i>	EN
ängsdvärgmal	<i>Trifurcula subnitidella</i>	NT
sexfläckig bastardsvärmare	<i>Zygaena filipendulae</i>	NT
Övriga insekter		
guldsandbi	<i>Andrena marginata</i>	NT
ginstsandbi	<i>Andrena similis</i>	EN

ljungkvicklöpare	<i>Bembidion nigricorne</i>	NT
guldlöpare	<i>Carabus nitens</i>	Regionalt intressant
gulhornad rovflug	<i>Cyrtopogon luteicornis</i>	NT
kantsmalbi	<i>Lasioglossum sexmaculatum</i>	NT
röd sammetsstekel	<i>Mutilla europaea</i>	NT
	<i>Phryganea bipunctata</i>	Regionalt intressant
björkblåoxe	<i>Platycerus caprea</i>	Regionalt intressant
stäppvägstekel	<i>Priocnemis confusor</i>	EN
tallsmalgeting	<i>Stenodynerus dentisquama</i>	Regionalt intressant
mindre mörghorre	<i>Tomicus minor</i>	Regionalt intressant
Fåglar		
entita	<i>Poecile palustris</i>	Regionalt intressant
tjäder	<i>Tetrao urogallus</i>	Regionalt intressant
grönbena	<i>Tringa glareola</i>	Regionalt intressant
Kärlväxter		
kattfot	<i>Antennaria dioica</i>	Regionalt intressant
slättergubbe	<i>Arnica montana</i>	VU
Jungfru Marie nycklar	<i>Dactylorhiza maculata</i> subsp. <i>maculata</i>	Regionalt intressant
ljungögontröst	<i>Euphrasia micrantha</i>	VU
hårginst	<i>Genista pilosa</i>	NT
sydfibbla	<i>Hieracium austrinum</i>	NT
borsttåg	<i>Juncus squarrosus</i>	NT
strandlumner	<i>Lycopodiella inundata</i>	NT
cypresslumner	<i>Lycopodium tristachyum</i>	VU
mellanlumner	<i>Lycopodium zeilleri</i>	VU
granspira	<i>Pedicularis sylvatica</i>	NT
mosippa	<i>Pulsatilla vernalis</i>	EN
svartvide	<i>Salix myrsinifolia</i>	Regionalt intressant
Kryptogamer		
blodsopp	<i>Boletus luridiformis</i>	Regionalt intressant
huvudbägarlav	<i>Cladonia peziziformis</i>	EN
hagfingersvamp	<i>Clavulinopsis helvola</i>	Regionalt intressant
	<i>Entoloma formosum</i>	Regionalt intressant
knopprödhätting	<i>Entoloma papillatum</i>	Regionalt intressant
bleknopping	<i>Entoloma sericellum</i>	Regionalt intressant
silkesrödhätting	<i>Entoloma sericeum</i>	Regionalt intressant
fjällig jordtunga	<i>Geoglossum fallax</i>	Regionalt intressant
tennvaxskivling	<i>Hygrocybe canescens</i>	EN
kantarellvaxskivling	<i>Hygrocybe cantharellus</i>	Regionalt intressant
spröd vaxskivling	<i>Hygrocybe ceracea</i>	Regionalt intressant
blodvaxskivling	<i>Hygrocybe coccinea</i>	Regionalt intressant
grålila vaxskivling	<i>Hygrocybe lacmus</i>	VU
broskvaxskivling	<i>Hygrocybe laeta</i>	Regionalt intressant
mönjevaxskivling	<i>Hygrocybe miniata</i>	Regionalt intressant
lutvaxskivling	<i>Hygrocybe nitrata</i>	NT

honungsvaxskivling	Hygrocybe reidii	Regionalt intressant
vitvaxing	Hygrocybe virginea	Regionalt intressant
mandelriska	Lactarius volemus	Regionalt intressant
svartnande narmusseron	Porpoloma metapodium	EN
hårig jordtunga	Trichoglossum hirsutum	Regionalt intressant
bleksopp	Xerocomus impolitus	VU

Ordförklaring

art – De arter som området är utpekade för och som beskrivs i särskilda avsnitt är sådana som finns uppräknade i bilaga 2 till art- och habitatdirektivet. För varje art har Naturvårdsverket tagit fram en vägledning som finns att hämta på <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddade-omraden/Natura-2000/>

bevarandemål – Beskrivning av det önskvärda tillståndet för den berörda naturtypen eller arten i det berörda området.

bevarandetillstånd – Det nuvarande tillståndet för den berörda naturtypen eller arten i det berörda området i förhållande till bevarandemålen.

bevarandestatus – Tillståndet för den berörda naturtyper eller arten i ett biogeografisk perspektiv, där alla faktorer som påverkar en art eller naturtyp och som på sikt kan påverka dess naturliga utbredning, struktur och funktion, har beaktats.

biotopskydd – En form av områdesskydd. Inom ett biotopskyddsområde får man inte göra något som skadar naturvärdena.

ekologisk status – Tillståndet i sjöar, vattendrag och kust (vattenförekomst) bedöms i form av ekologisk status och kemisk status. Den ekologiska statusen är en bedömning av vattnets kvalitet för organismer. Bedömningarna görs i enlighet med förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön.

kemisk status – Tillståndet i sjöar, vattendrag, grundvatten och kust (vattenförekomst) bedöms i form av kemisk status och ekologisk status. Den kemiska statusen är en bedömning av förekomsten av vissa ämnen. Bedömningarna görs i enlighet med förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön.

konnektivitet – hur lätt organismer kan förflytta sig längs med ett vattendrag i förhållande till ursprungstillståndet. Konnektiviteten försämrats således om det finns konstruktioner som gör det svårare att passera som höga dammväggar eller kulverterade sträckor. Konnektiviteten avser också sediment och organiskt material. Konnektivitet kan också avse förflyttning från vattnet upp på land, men i detta dokument avser vi främst längs med vattendragen.

naturtyp – I detta dokument avser naturtyper sådana som är definierade av EU och finns uppräknade i bilaga 1 till art- och habitatdirektivet. Exempel på sådana naturtyper är 9110 näringsfattig ekskog, 1210 driftvallar och 3260 mindre vattendrag. För varje naturtyp har Naturvårdsverket tagit fram en vägledning med information om hur naturtypen ser ut, vilka arter som finns i den, vad som krävs för att den ska kunna bevaras etc. Dessa finns att hämta på <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddade-omraden/Natura-2000/>

nyckelbiotop – En värdefull naturmiljö.

pSCI – Natura 2000-område som pekats ut med stöd av art- och habitatdirektivet kan ha beteckningen pSCI, SCI och SAC beroende på hur långt i beslutsprocessen området har

kommit. När det heter pSCI (proposed Site of Community Interest) har området föreslagits av Sveriges regering, men ännu inte antagits av EU.

SAC - Natura 2000-område som pekats ut med stöd av art- och habitatdirektivet kan ha beteckningen pSCI, SCI och SAC beroende på hur långt i beslutsprocessen området har kommit. SAC (Special Area of Conservation) är det slutliga steget där området har antagits av EU och därefter med stöd av miljöbalken 7 kap 28 § förklarats som särskilt bevarandeområde vilket bland annat kräver att bevarandesyfte och åtgärder är fastlagda och offentliggjorda.

SCI – Natura 2000-område som pekats ut med stöd av art- och habitatdirektivet kan ha beteckningen pSCI, SCI och SAC beroende på hur långt i beslutsprocessen området har kommit. När det heter SCI (Site of Community Interest) har området antagits av EU, men ännu inte förklarats som SAC.

SPA – Natura 2000-område som genom regeringsbeslut klassificerats som särskilt skyddsområde (Special Protection Area, SPA-område) i enlighet med Fågeldirektivet.

vattenförekomst – En avgränsad vattensamling som en sjö, en kustvik, ett grundvattenmagasin eller en del av ett vattendrag.